

De socialisatie van kittens

In tegenstelling tot de hond is de kat een diersoort die veel minder op gezelligheid gesteld is. Katten tonen veel minder sociaal gedrag en veel minder afhankelijkheid dan honden. Vanwege deze onafhankelijkheid vinden veel mensen een kat een asociaal dier, maar dit is natuurlijk onzin. De sociale organisatie van elke diersoort is doorgaans zeer ingewikkeld. Dit geldt ook zeker voor de kat. De sociale contacten van katten worden daarom vaak niet begrepen, en veel te eenvoudig voorgesteld!

Ook bij kittens zijn de vroege ervaringen en indrukken van groot belang voor de ontwikkeling van het gedrag op volwassen leeftijd. We zullen hieronder de socialisatie van kittens behandelen.

Vergeleken met pups ontwikkelen kittens zich sneller. Hun ogen en oren werken eerder, waardoor ze op een jongere leeftijd al in staat zijn omgevingsindrukken op te doen. De hersenen van de katten hebben op de leeftijd van vijf weken hun volledige capaciteit. Alhoewel de zintuiglijke vermogens vrij snel aanwezig zijn, duurt de motorische ontwikkeling langer. Zaken als bomen klimmen, prooi vangen en hard lopen hebben meer tijd nodig om te ontwikkelen. Bovendien heeft de kitten nog geen ervaring genoeg om te kunnen overleven. Eén van de belangrijkste manieren om deze ervaring op te doen is door het leren van wat de moeder doet. De tijd die de poes er voor neemt om haar jongen op te voeden is lang, zeker vergeleken met een teef; daarom hebben de kittens veel tijd nodig om dingen van hun moeder te leren. De ontwikkeling van kittens is afhankelijk van een constante uitwisseling tussen moeder en kittens, die begint rond de geboorte. Veel van de gedragspatronen die zich bij kittens ontwikkelen hangen nauw samen met het drinken bij de moeder.

Direct na de geboorte worden de kittens stevig afgelikt door de poes. Dit stimuleert de ademhaling en verstevigt waarschijnlijk al de moeder-kitten relatie. Het zogen begint al binnen een uur na de geboorte. De poes geeft aan wanneer er gedronken gaat worden; dit blijft zo gedurende de eerste 3 weken. De moeder 'sluit' de kittens als het ware op: ze gaat bij de kittens liggen en veegt ze door haar voorpoten naar achteren en haar achterpoten naar voren te doen, tegen haar buik aan, alwaar de kittens de tepels opzoeken op de tast; ook de reuk speelt hierbij een rol, aangezien kittens al snel een goed ontwikkelde reukzin hebben. Kittens drinken veelal aan dezelfde tepel. Dit vermindert de onderlinge competitie en stimuleert de melkproductie.

Tussen de 20 en 30 dagen leeftijd wordt het moment van voeden meestal door de kittens aangegeven. Hun ogen en oren werken nu goed, waardoor ze in staat zijn om het nest te verlaten en de moeder op te zoeken. Meestal werkt de poes mee door direct te gaan liggen. Na de 30 dagen leeftijd wordt het voeden altijd door de kittens opgeroepen. De diertjes volgen hun moeder steeds vaker, en naarmate ze ouder worden gaat de moeder ze meer ontwijken.

Gedurende de eerste dagen na de geboorte worden de sociale contacten tussen katten en moeder sterk beïnvloed door de sterke voorkeur van de katten voor één bepaalde plaats in het nest, nl. die plek waar veel vruchtwater en placentavocht heeft gelegen. Als het nest na de geboorte grondig is gereinigd, speelt dit natuurlijk niet, maar we praten nu over de natuurlijke gang van zaken. Al enkele uren na de geboorte hebben zowel het contact met de poes, als de luchtjes van deze plek een geruststellende invloed op de kittens. In het begin zoekt de katten deze hoek op m.b.v. reuk. Als een katten buiten deze plek gezet wordt, kruipt hij rond totdat hij de goede geur te pakken heeft, en kruipt dan weer naar de bewuste hoek. Deze drang naar één bepaalde plek houdt de toom bij elkaar en voorkómt afdwalen.

Zodra kittens het nest gaan verlaten, zien we ook het spelgedrag ontstaan. Aanvankelijk bijten en 'klauwen' de kittens naar elkaar. Daarna komt het jagen en vechten. Het gedrag dat een katten vertoont als hij met een balletje of een speeltje speelt, is jachtspel. Je ziet kittens vaak in de lucht springen en 'iets vangen', dat er in werkelijkheid niet is, of juist over de grond jagen achter iets dat er niet is. Het is net of ze hallucineren. Door dit soort spel leert de katten z'n omgeving kennen. Spelen met andere kittens zorgt voor het ontwikkelen van sociale contacten. Spelactiviteit is zeer belangrijk in de ontwikkeling van een katten. Als kittens deze mogelijkheid onthouden wordt, zie je op latere leeftijd vaak gedragsproblemen, met name op het gebied van angstigheid en normale leervaardigheid. Naast het ontwikkelen van de sociale contacten met hun nestgenoten, beginnen kittens zich ook aan mensen te binden. Hoewel het niet zo duidelijk is als bij pups, lijkt er ook bij kittens een kritieke periode in de socialisatie met mensen te zijn. Deze periode loopt van vier tot acht weken leeftijd.

Het regelmatig in de hand nemen en spelen met de jonge katjes stimuleert het socialisatieproces tussen katten en mens. Door een katten veel aan te halen, krijg je later een kat die beter 'luistert' (voor zover katten dat doen). Optillen en aaien heeft een kalmerend effect op het jonge diertje, en leert het dier om zich niet te verzetten tegen vasthouden. Het is van belang dat een katten met zoveel mogelijk mensen in aanraking komt. Hierdoor hebben ze als volwassen kat veel minder angst voor vreemden. In de kritieke periode is de kennismaking met kinderen ook van belang. Volwassen katten die nooit kinderen hebben gezien op de leeftijd van 5 tot 9 weken, zijn later vaak agressief tegen hen, en dus niet geschikt als kat in een gezin met kinderen.

Socialisatie van kittens met mensen vóór de periode van 5 tot 9 weken kan ongewenste neveneffecten hebben. Katten die te vroeg uit het nest geplaatst worden, zijn later vaak te veel op mensen gericht, en hebben dan vaak problemen met andere katten. Poezen die op deze manier opgegroeid zijn hebben, als ze jongen, vaak onvoldoende moeder-instinct, en zijn vaak zelfs agressief t.o.v. hun jongen.

Hetzelfde zien we bij katten die als katten helemaal met de fles zijn opgegroeid. Iemand die er in geslaagd is een katje helemaal met de fles op te voeden, is meestal bijzonder sterk aan zo'n diertje gehecht. Helaas zijn ze later meestal ongeschikt als huisdier. Ze worden vaak agressief, hebben altijd moeite met andere katten en zijn vaak ook vatbaarder voor allerlei ziektes.

Het is van het grootste belang om kittens op de juiste leeftijd op hun definitieve plek te plaatsen. De beste leeftijd ligt ergens tussen de 8 en 12 weken. Kittens die na de 12 weken worden geplaatst, en die alleen met andere katten gesocialiseerd zijn, hebben vaak moeite met het aanpassen aan mensen, en zijn dus vaak onhandelbaar. Mensen van de boerderij weten vaak wel dat kittens die niet ontdekt zijn voordat ze gespeend worden, meestal ronduit bang voor mensen zijn. Ze zijn wild en volledig ongeschikt als huisdier. Als ze in handen komen zijn ze meestal zeer agressief en kunnen zelfs gevaarlijk zijn!

Net als jonge pups, gaan ook jonge kittens in hun nieuwe thuishaven op verkenning uit. Ook een jonge kat moet leren wat hij wel en niet moet en mag. Hij moet zich aan bepaalde regels in huis houden; in tegenstelling tot wat veel mensen denken, kan een kat een flink aantal zaken af- en aanleren, mits hij een normale jeugd en een juiste socialisatie heeft gehad!